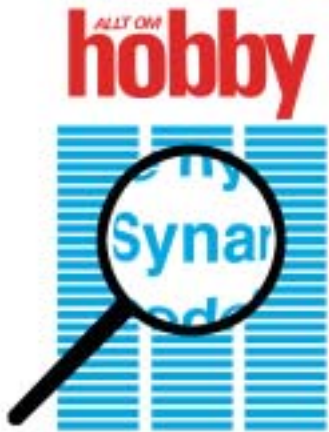

Fantastisk byggsats till

SAAB Safir

Text & Foto
(där inget annat anges):
Kristian Berggren

MJD Models SAAB Safir är en modell som känns helt rätt både utseende-och flygmässigt, den växer faktiskt en hel del när den kommer i luften.

◇ Det är alltid roligt när det kommer nya svenska modellplansbyggsatser. Extra kul är det naturligtvis när det är en modell i skala 1:12 av SAAB Safir, ett av de finaste flygplan som konstruerats.

Modellen tillverkas av MJD Models, ett företag som drivs av Mats Johansson i Åkersberga. Byggsatsen är i grunden ett traditionellt träbygge som kombinerat med en hel del nytänkande gör bygget till en fröjd. Fördelen med modern teknik blir uppenbar när denna modell byggs. Modellen är konstruerad på CAD och de flesta delarna är frästa i en CNC-maskin vilket ger perfekt passform.

Som grädd på moset är dessutom flygegenskaperna utomordentliga, kort sagt, modellen är en fullträff!

Det har också visat sig att det är en modell som ligger rätt i tiden, redan när denna test skrivs i början av februari har närmare 100 byggsatser sålts vilket är en mycket bra siffra. En artikel om Mats Johansson och

hans olika Piper Cubar fanns att läsa i Allt om Hobby nr 8/99.

INGEN NYBÖRJARMODELL

För att klara denna modell bör du ha byggt och flugit åtminstone ett par modeller tidigare. Den är relativt snabb i luften, som motor används en oväxlad Speed 400-motor. Den är inte svårflugan men är inte lika tolerant som en nybörjarmodell och kräver att piloten flyger planet hela tiden. Även om Safiren håller Park Flyer-storlek och vikt känns det fel att klassificera den på det viset, den är helt enkelt ett litet RC-flygplan.

Bygget är krävande. Det betyder att du måste vara beredd att ägna lite mer tid för detta moment än till enklare modeller. Det är dock inga egentliga bekymmer, även om det finns ett antal knepiga byggmoment att ta sig förbi. Alla detaljer passar perfekt och det viktiga är egentligen att du håller lite byggdisciplin. Bygger du lite varje kväll och ser till att inte fastna bygger du en stilig modell på 3-4 veckor.

Byggbeskrivningen är den bästa vi sett med bra instruktioner på svenska och tydliga bilder vilket är en stor hjälp för att inte du ska fastna under bygget.

Har du byggt ett par enklare modeller och är sugen på en skalamodel är det här ett mycket bra val. Det är en utmärkt byggsats att lära sig skalabyggt teknik på och dessutom ges det många tips till enkla skaladetaljer som förhöjer utseendet betydligt.

Byggtiden sägs ligga mellan 30-40 timmar, vi använde cirka 30 timmar på vår modell.

SAAB SAFIR

Förebilden tänkte sig SAAB kunna sälja både som sport-rese-och skolflygplan. För att få en bred användning civilt var dock Safiren alltför välbyggd och därmed dyr. Ett typiskt bekymmer i företag där verksamheten styrs mer av de egna teknikerna än av kundernas behov.

Tekniskt och aerodynamiskt var dock Safiren ett mästerverk. Flygpla-

net konstruerades under andra världskriget av AJ Andersson som konstruerat Bücker Jungmann och Bestmann. Safiren byggdes vidare på Anderssons erfarenheter från Bücker Bestmann och byggdes i totalt 323 exemplar fram till 1966. I Flygvapnet fick den beteckningen SK50. Imånga år var Alf Ingesson-Thoor flygvapnets speciella SK50-uppväpningspilot. Han visar fortfarande i mjuka välkoordinerade uppvisningar upp sin flygvapen gulmålade SK50 runt hela Sverige.

Idag flyger många SK50 i privat ägo eller i FV-flygklubbar. Flygplanet är fortfarande en mycket vanlig syn på flyguppvisningar.

VINGEN

Bygget börjar med vingen. Spryglarna i yttre delen av vingen måste kapas där listerna till skevroddren sitter. Vingen byggs direkt på undre plankningen. Börja med att limma sprygel W6 och W6a, limma sedan in skevrodderlisterna så är du säker på att de hamnar rätt.

Ovan till vänster: Bygget kräver en relativt stor arbetsinsats men är samtidigt väldigt roligt tack vare bra passform och finurliga lösningar. Här syns jiggen som går rakt igenom kroppen och som alla spant träs upp på. Ovan till höger: Innehållet i byggsatsen snyggt uppradat före bygge

Här syns Safirens undersida med de semi-infällda hjulen och kastgrepp.

När ovansidans plankning skärs till, tänk på att ta till lite extra bredd för att kompensera för ovansidans rundning.

Modellen är skalenlig, det betyder att kordan i vingspetsen är diminutiv och modellen måste ha en ordentlig och riktig skränkning för att vara flygbar. Byggbeskrivningen visar tydligt hur den lista ska göras som pallar under vingens bakkant och ger vingen dess skränkning när ovansidans plankning limmas på plats. Var noggrann under detta moment, det är det viktigaste under hela bygget!

Ett servo till varje skevroder placerat i respektive vinghalva används. Vi passade på och drog skarvsladdar till skevservona innan vinghalvorna limmades samman.

Naturligtvis är även sammanlimningen av vinghalvorna ett kritiskt byggmoment, se till att det blir rakt.

KROPPEN

Safirens kropp är relativt komplicerad med många rundade former. Byggmetoden för att efterlikna formen är listig och fungerar mycket bra. Med i satsen följer en jigg av 3 mm balsa på vilken spanten träs upp i tur och ordning. de passar bara på rätt plats.

Spanten ska vid ett senare byggsteg, när kroppen är i stort sett träfärdig, slipas ur för att spara vikt. Det är en bakvänd lösning, en del spant är omöjliga att komma åt när kroppen

är plankad. Passa istället på att ta bort så mycket material du törs nu utan att försvaga kroppen eller förstöra styrspåret för jiggen.

Tack vare denna jigg blir både spantens placering rätt och kroppen garanterat rak i längsled. När spanten är uppradade på jiggen ska ett antal lister limmas på. Se till att du limmar in dem utan att dra in några spänningar så att jiggen böjs.

Redan nu är kroppen stadig, vi valde att ta bort jiggen nu för att inte riskera att limma in den. Nu kan du om du vill limma in stötstångsrör för att underlätta stötstångsdragningen senare.

Kroppen plankas med 1,5 mm balsa. Det går väldigt bra att plankna med relativt stora segment, tack vare att modellen har relativt måttlig dubbelkrökning.

I nosen limmas ett antal nosblock in som ska rundas till fram mot nosen. Ett av nosblocken slipas ned för att ge motorspantet som sitter inlimmat i nosblocken rätt nedåtriktning. Här är det en liten miss, motorspantet är i plywood och alla nosblocken har samma ytterkontur. Där motorspantet är placerat har nosen smalnat av och motorspantet kunde gärna haft rätt kontur för att reducera det relativt tunga sliparbetet att få ned plywooden till rätt yttermått.

Sliparbetet går lätt med bra verktyg. Till nosen använde vi en slipronnell på bormaskinen för att slipa ned

motorspantet. Kräver dock en hel del uppmärksamhet eftersom det är lätt att den slinter. Övrigt sliparbete ordnade vi med en planslipmaskin. Det ser våldsamt överdrivet ut men fungerar bra om du håller modellen och planslipen i varsin hand. Det går mycket bra att variera trycket och reglera hur mycket slipen ska ta.

INPASSNING

Bygganvisningarna är fortsatt mycket bra när vingen passas in mot kroppen. Spanten som formar kroppsdelen under vingen limmas på plats när vingen är monterad på kroppen. Lite småputsningar är allt som behövs för att allt ska passa exakt.

Eftersom Safire inte har något landningsställ utan handstartas rekommenderas det att ett par fingergreppshålltas upp i kroppsdelen under vingen. Erfarenheten har visat att det är en fördel med lite stadigare fingergrepp varför vi valde att göra fyrkantiga urtag med lite stadigare balsa på greppens insida än de rekommenderade runda urtagen med 1 mm balsa.

För att få plats med drivacken görs ett urtag på vingens ovansida. Vi flyger med 8 cellers 500 mAh nickel-kadmiumceller och det var inga problem att få plats med den acken.

FÄRDIGSTÄLLANDE

Vi valde att klä vår modell med gul solarfilm. Vi använde klädseln som

Ready-to-Run

Nitro TC3 RTR

Team Associated's karadrivna Nitro TC3 vann det första VM:et i Nitro Touring (Cincinnati '02). Nu introducerar vi den färdigbyggda RTR versionen med samma goda racingkvalitet!

Cirka pris: 5724:-

• 22 kullager
• AE 12 motor
• Rattradio med justerbara ändlagen

Distribueras av:
Minicars Distribution AB
018-60 65 71 (9-12)
info@minicars.se
www.minicars.se

MJD Models SAAB Safir

Spännvidd: 875 mm
Vikt inkl. 8 cellers ack: 500 gram
Vingbelastning: ca 52 g/dm²
Pris: 995:-
Distributör: MJD (mjd@tiscali.se)

Omdöme:

- + Mycket tydlig svensk byggbeskrivning
- + Roligt bygge med finurliga lösningar
- + Snygg skalatrogen modell
- + Stora flygegenskaper

- Bygget kräver härdighet, men egentligen är det inte en svaghet som förtjänar ett minuspoäng

En mysig detalj som förhöjer utseendet är instrumentbrädan som ingår. En pilot är nödvändig i den här modellen.

rodergångjärn men det ingår mylargångjärn i byggsatsen. Bra självhäftande dekalering och en snygg instrumentbräda ingår i satsen. Det här är en modell som kräver en pilot för att se vettigt ut, ett flygplan med infällt landningsställ måste liksom ha en pilot på plats. Vi hittade ingen lämplig färdig pilotdocka utan täljde till en i balsa. Det är inte så besvärligt som det verkar.

Ett antal tips och delar för snygga skaladetaljer ingår, luftutsläppen tillverkas av 0,4 mm plywood och de för Safiren med infällt landningsställ typiskt halvsynliga hjulen finns med som balsadelar.

INSTALLATION

Som motor valde vi en Multiplex Permax 400 som driver en APC 6x4E propeller. Radioutrustningen är en 11 grams Futaba R114F mikromottagare och fyra stycken S3106 servon. Egentligen behövs bara tre servon, ett till varje skevroder samt ett till höjdroder. Vi valde dock att också ha styrbart sidroder för att få möjlighet till lite fler manövrer och därmed mer varierad flygning.

Totalvikten på vår testmodell blev

exakt 500 gram vilket är en rätt okej vikt för en elmodell med 875 mm spännvidd. Men samtidigt blir koridan i vingspetsen inte mer än drygt 60 mm på den avsmalnande vingen och vi var bekymrade före provflygningen att modellen skulle ha några lömska hyss för sig.

Tyngdpunkten kom rätt direkt, strax framför angivet läge.

FLYGNING

Dags för provflygning, en medhjälpare fick kasta modellen i första starten. Ett bestämt kast rakt fram mot vinden och modellen gick i stort sett rakt fram. Ett par blipp på skevrodertrimmern var all korrigering som behövdes och med god fart och hyfsade stigprestanda gick vi upp på lite höjd för att testa stallegenskaperna. Det enda som hände när vi provocerade modellen tufft med stora höjdroderutslag var att modellen vek sig distinkt över vänster vinge under ett ögonblick men direkt återvann styrförmågan. Skränkningen är helt rätt och fungerar som avsett. Den gör Safiren till mycket välflygande modell utan några hyss, så länge som den belastas med positiva manövrer.

För dig som är sugen på att prova skalabygge av lite mer traditionellt slag är Safiren en lämplig modell. Den ger bra grunder i byggteknik och enkel skaladetaljering.

Till höger: Konstruktören Mats Johansson med Safir-modellen framför sin L-4 Cub på skidor..

Både skränkning och flygegenskaper är skalenslaga och modellen växer faktiskt betydligt när den kommer upp i luften.

Modellen loopar från planflykt och det går bra att ta ut loopingen en del. Modellen rollar snabbt, rakt och känns mycket distinkt på skevrodröden.

Med angiven motorackombination får du ut 3-5 minuters flygtid beroende på hur mycket du gasar. För att bara flygarunt mellan manövrerna behövs det inte särskilt mycket gas vilket spar ström.

Landningen är också problemfri, glidförmågan är hyfsad men det är en fördel om du har lite kräm kvar i acken för att kunna stötta med gas strax före landningen.

Foto: Freddy Stenbom

Lite bökiigt kan det dock upplevas att vingen måste skruvas bort när acken ska laddas, möjlighet finns att göra en liten lucka på kroppens undersida strax framför vingen. Då behöver du inte skruva isär modellen för att ladda acken.

Kristian B. ◇

Till höger på bilden två KXP-3-kameror, den ena monterad i en enkel plywoodkassett som sticks ned mellan två skumgummi-block i flygplanet kamerarum. Den blanka, lilla boxen bakom den omonterade kameran är LS-2-sändaren. Längst bak till vänster den röda plywood-rack med den lilla K2-kameran och åttagramssändaren LS-1 som jag enkelt fäster utanpå Pico-Cuben i bakgrunden. Med den ultralätta kombinationen, flygvikten är 290 gram, har jag gjort många fina filmflygningar. Cub-aggregatet klarar sig bra med det gula 8,4-voltsbatteriet i förgrunden, som är Picos standardack på 250 mA. Det blå accpaketet, som väger 70 gram, används till den tyngre kamera/sändarkombinationen som kräver 12 volt. Paketet består av tio celler sammanlödda från dessa Pico-accar. Det går naturligtvis lika bra med tio andra, lätta celler.

Videofilma från din Parkflyer - del 3

◇ Nu har vi testat en tredje färgvideokamera, lämplig för filmande från eldrivna Parkflyers och andra, radiostyrda modeller - både i luften samt på marken och vattnet. Det här är utan tvekan den mest prisvärda kameran i serien.

I förra testavsnittet nämnde vi att special-elektronikföretaget Loke i Skinnskatteberg just hade fått in den här kretsorkkameran, som har beteckningen KXP-3. Priset är måttliga 1 100 kronor, det är samma pris som för den sändare du behöver i modellen medan markmottagaren, som du kopplar till din videobandspelare, kostar 1 175 kronor.

Har ditt plan kapacitet att bära den något tyngre LS-2-sändaren väljer du den. LS-2 har lite bättre räckvidd än minstingen LS-1. Vikterna är 36 resp 8 gram, med antennen inräknad. Priserna för dessa sändare är faktiskt desamma, alltså 1 100 kronor.

Om den nya kameran, som väger 13 gram, kan

man säga att dess upplösning är lika god som hos KXP-2, den mest avancerade kameran i serien som dessutom är mer än dubbelt så dyr. Så den mest prisvärda kombinationen blir då KXP-3-kameran och LS-2-sändaren. Till detta behövs ett 12-volts accpaket.

De här kamerorna levereras med ett utbytbar standardobjektiv och sedan kan man köpa lösa objektiva i olika brännvidder, till det facila priset av 200 kronor per styck! Till vissa kamerapaket kan du också koppla en pyttmikrofon för att få med ljudet från din modellfarkost. Där får du råd av Janne Onning på Loke. Tage Berggren ◇

Fotnot: Om markantennarrangemangen och om tidigare experiment kan Du läsa i AoH nr 8/02 resp 1/03. Hemsidesadressen är www.loke.nu.